

ترانه

چهل قطعه برای ساز قانون

اثر سیمین آقارضا

گردآوری، تنظیم و اجرا: پریچهر خواجه

مؤسسه‌ی فرهنگی - هنری ماهور

تهران، خیابان حقوقی، شماره‌ی ۴۲، طبقه‌ی همکف
کدپستی ۱۶۱۱۹، صندوق پستی ۴۷۷-۱۹۵۷۵
تلفن: ۷۷۶۰۱۰۲۰ فکس: ۷۷۵۰۶۵۵۳

www.mahoor.com
info@mahoor.com

ترانه
چهل قطعه برای ساز قانون
اثر سیمین آقارضا

گردآوری، تنظیم و اجرا
پریچهر خواجه

ننگار	پریچهر خواجه
طرح جلد	سپاوش یعقوبی
چاپ اول	۱۳۹۲
تعداد	۲۲۰۰ جلد
لیتوگرافی	کارا
چاپ و صحافی	سعدی

صدابرداران	نوید شاهبیگی و مهدی رضانی
ناظر ضبط	شهرام رکوعی
میکس و مسترینگ	نوید شاهبیگی
تاریخ ضبط	۱۳۹۱

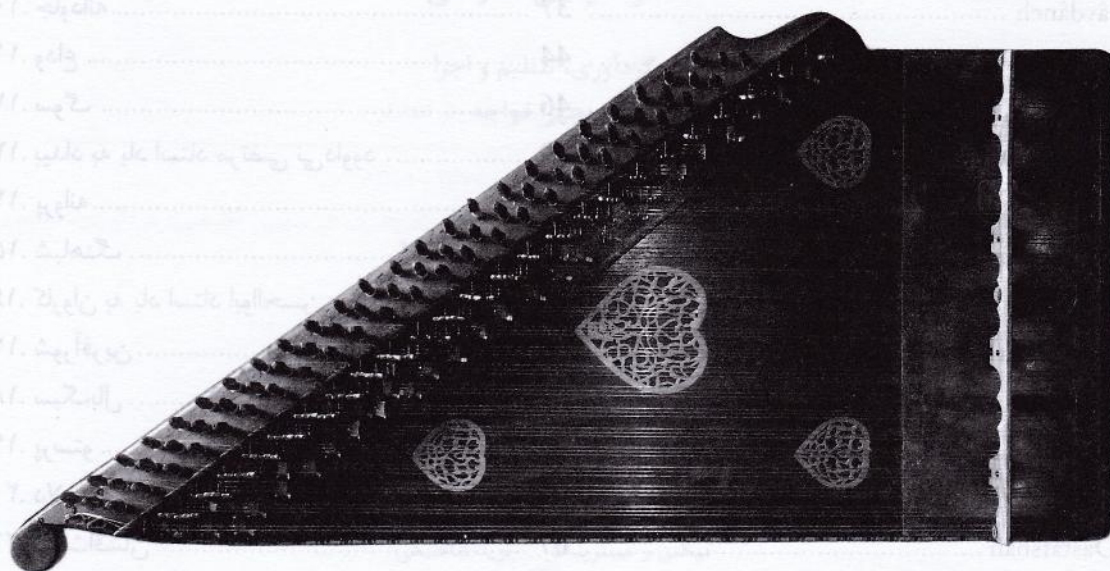
© حق چاپ محفوظ است.

شماره: ۷-۵۳-۴-۸۰۲۶۰۰-۹۷۹-۰-۸۰۲۶۰۴-۵۳-۷ ISMN: 979-0-802604-53-7

فهرست

1. Niâyesh	17	۱. نیایش
2. Râz-o Niâz	19	۲. راز و نیاز
3. Saman Buyân	22	۳. سمن بویان
4. Kereshme	24	۴. کرشمه
5. Owj	26	۵. اوج
6. Gerdbâd	28	۶. گردباد
7. Mowj	30	۷. موج
8. Sarvenâz	32	۸. سروناز
9. Delnavâz	34	۹. دلنواز
10. Jâvdâneh	37	۱۰. جاودانه
11. Vedâ'	44	۱۱. وداع
12. Sug	46	۱۲. سوگ
13. Bidâd To the memory of Morteza Neydâvud	49	۱۳. بیداد به یاد استاد مرتضی نی داوود
14. Parvâneh	51	۱۴. پروانه
15. Shabâhang	53	۱۵. شباهنگ
16. Kârevân To the memory of Abolhasan Sabâ	56	۱۶. کاروان به یاد استاد ابوالحسن صبا
17. Shurâfarin	58	۱۷. شورآفرین
18. Sabokbâl	61	۱۸. سبکبال
19. Parastu	63	۱۹. پرستو
20. Delâviz	65	۲۰. دلاویز
21. Dastafshân	67	۲۱. دست افشان
22. Entezâr	69	۲۲. انتظار
23. Shabdiz	71	۲۳. شب‌دیز

24. Faqân	73	۲۴. فغان
25. Mastâneh	75	۲۵. مستانه
26. Dar Ârezu-ye Jânân	78	۲۶. در آرزوی جانان
27. Biqarâr	82	۲۷. بی‌قرار
28. Raqsân	85	۲۸. رقصان
29. Moshtâq	87	۲۹. مشتاق
30. Reng-e Segâh 1	90	۳۰. رنگ سه‌گانه (۱)
31. Reng-e Segâh 2	92	۳۱. رنگ سه‌گانه (۲)
32. Sorush	94	۳۲. سروش
33. Beshârat	96	۳۳. بشارت
34. Sorur	98	۳۴. سُرور
35. Eshtiyâq	100	۳۵. اشتیاق
36. Sarafrâz	102	۳۶. سرافراز
37. Vesâl To the memory of Mehdi Meftâh	105	۳۷. وصال به یاد استاد مهدی مفتاح
38. Hodhod	108	۳۸. هُدهُد
39. Chakâvak	110	۳۹. چکاوک
40. Shâdiyâne	113	۴۰. شادیانه

سیمین آقارزی دُرمنی

در آذرماه ۱۳۱۷ خورشیدی در تهران و در خانواده‌ای هنردوست و هنرپرور زاده شد. اشتیاق وافر او به موسیقی موجب شد از همان اوان کودکی پس از سپری کردن دوران ابتدایی تحصیل به هنرستان موسیقی ملی راه یابد و رهرو این راه پر رمز و راز و پرنشیب و فراز اما شیرین و دلنواز گردد. استعداد ژرف و نیروی پشتکار او بود که سبب شد از همگنان پیشی گیرد و مراتب ترقی و تعالی را یکی پس از دیگری ببیماید و یکی از استادان بزرگ و نامدار و توانمند شود. وی محضر اکثر استادان بزرگ عصر خویش را درک کرد و همه‌ی ایشان همواره هنر او را ستوده‌اند که در ذیل به برخی از آن‌ها اشاره خواهد شد.

اول‌بار همزمان با بهره‌گیری از آموزش‌های هنرمند فقید محمود ذوالفنون، ردیف‌های ویلن را به‌طور کامل نزد استاد زنده‌یاد ابوالحسن صبا آموخت و استاد صبا در آن‌زمان پیش‌بینی کردند که «وی یکی از هنرمندان بزرگ موسیقی ایران خواهد شد!» و این کلام دقیق و عمیق چه درست تحقق یافت. او تنها بانوی به‌کمال‌رسیده‌ی مکتب این بزرگ‌مرد است.

پیانو را نزد جواد معروفی، قانون را از استاد مهدی مفتاح، آواز را از استاد غلامحسین بنان و تمبک را نزد استاد حسین

تهرانی فرا گرفت. شادروان حسین تهرانی بعدها در خصوص وی گفتند: «هنر سیمین علاوه بر عشق و علاقه، از استعداد خدادادی بهره گرفته است و من این را به‌ندرت مشاهده کرده‌ام.»

علاوه بر سازهایی که نام برده شد، با نواختن رُبَاب، بربط، قیچک و کمانچه نیز آشنایی کامل داشت. او با بیشتر ارکسترهای بزرگ، مانند ارکسترهای مختلف فرهنگ و هنر وقت، ارکستر سمفونیک تهران و ارکستر خالقی به رهبری روان‌شاد روح‌الله خالقی همکاری نزدیک و مؤثر داشت.

با بسیاری از استادان و نام‌آوران برجسته‌ی موسیقی این سرزمین بزرگ و کهن، همچون پرویز یاحقی، علی تجویدی، حبیب‌الله بدیعی، همایون خرّم، حسین تهرانی، یوسف یوسف‌زاده و چهره‌های سرشناس دیگر چون سیروس حدادی، محمد موسوی، سیاوش زندگانی، امیرناصر افتتاح، آبتین اجلالی و... همراهی و هم‌نوازی داشته و همکاری کرده است. از سال ۱۳۴۱ ارکستری به نام «ارکستر سیمین» بنیاد نهاد که بسیار شهره شد. آهنگ‌های این ارکستر را خود می‌ساخت و تک‌نوازی‌های آن‌ها را هم خود می‌نواخت.

چندی هم هنرآموز هنرستان آزاد موسیقی به سرپرستی زنده‌یاد محمدعلی امیرجاهد و مدرس انجمن حمایت از نابینایان بود و شاگردان بسیاری از وی بهره گرفتند. در اواخر دهه‌ی چهل به‌عنوان تک‌نواز قانون به استخدام رادیو درآمد و در ارکسترهای بزرگی مانند ارکستر «گل‌ها» که به همت زنده‌یاد داود پیرنیا پایه‌گذاری شده بود و ارکستر سازهای ملی به رهبری استاد مهدی مفتاح مشارکتی پر بار داشت. استاد مفتاح نیز درباره‌ی وی گفته‌اند: «سیمین، ساز قانون، این ساز باستانی و اصیل ایرانی را با هنر نوازندگی و استعداد خاص خود دوباره زنده کرد.»

سال‌هاست که نوار دلنشین «قانون سیمین» زبانزد خاص و عام است و ترنم سازش نوازشگر گوش جان و

الهام بخش مشتاقان. این اثر بدیع در اوایل دهه‌ی ۵۰ به همراهی تمبک زنده یاد آبتین اجلالی ضبط شد و تا به حال بارها و بارها تکثیر و توزیع شده است و همچنان بی‌همانند است. او کنسرت‌های متعددی در داخل و خارج ایران در راستای شناساندن هنر این مرز و بوم برگزار کرد که همه با موفقیت و توجه بسیار مواجه شدند و نمایانگر توان بالا و همت والای ایشان بود. وی در سال ۱۳۸۸ بدرود حیات گفت: یادش گرامی و روحش شاد و خدایش بیامرزد!

از راست به چپ: استاد ابوالحسن صبا، محمد ظریف، سیمین آقارضا، محمود رحمانی پور، حسن منوچهری و نصرالله گلپایگانی

نمونه‌هایی از ریز (tremolo):

ریز هم‌صدا

ریز اکتاو

• یادآوری: در مبحث بالا نمونه‌ی ارائه‌شده درست‌تر است اما معمول نیست. بدین لحاظ از نمونه‌ی متداول استفاده شده است.

تک و ریز

تک و ریز اکتاو

نت زینت متصل به ریز

نت زینت متصل به ریز اکتاو

ریز با فاصله‌ی سوم

ریز مالشی بالارونده با اشاره‌ی دستِ راست به نت بالاتر و برگشت به نت اول

ریز مالشی پایین‌رونده با اشاره‌ی دستِ راست به نت پایین‌تر و برگشت به نت اول

ریز مالشی بالارونده‌ی اکتاو

ریز مالشی پایین‌رونده‌ی اکتاو

ریز تک‌مضرب (حرکت رفت و برگشت یک مضرب)

نمونه‌هایی از تریل (trill):

تریل (tr.) ریزی که با نت بالاتر اجرا می‌شود.

تریل با فاصله‌ی سوم

هرگاه tr با علامت‌های #، ♯، ♭، ♮، ♯ همراه باشد، نت بعدی با نشانه‌ی تعیین شده اجرا می‌شود.

نمونه‌هایی از تکیه:

تکیه به فاصله‌ی سوم

نمونه‌هایی از کنده‌کاری:

کندن با دست راست

کندن اکتاو

چنگ شاهین: کندن همزمان نت‌ها توسط انگشتان دست راست و چپ

نمونه‌هایی از گلیساندو (Glissando):

برای سهولت در دید، تنها از علامت gliss. استفاده شده است.

نمونه‌ی آرپژیاندو (Arpeggiando):

آرپژیاندو: اجرای متناوب نت‌ها توسط انگشتان مشخص شده بدون دخالت مضراب

علامت‌های عَرَضی:

(h) تعویض پرده گردان با توجه به نشانه‌های تعیین شده

مشابه: Simile

در میزان‌هایی که مضراب تکراری دارند واژه‌ی Simile به کار رفته است.

مرکز موسیقی بتهوون شیراز

Compiled, Arranged and Performed by
Parichehr Khâje

TARÂNE

Forty Pieces for Qânun

Simin Âqârazi

مؤسسەه‌ی فرهنگ‌ی - هنری ماهور
Mahoor Institute of Culture and Art
www.mahoor.com info@mahoor.com

